

وام ازدواج، تعطیل

رئیس شورای هماهنگی بانک ها: منابع قرض الحسنه کفاف پرداخت وام را نمی‌دهد

رئیس شورای هماهنگی بانک ها: منابع قرض الحسنه کفاف پرداخت وام را نمی‌دهد وام ازدواج، تعطیل

انگار قرار نیست خبرهای خوش زیاد عمر کند یا شاید قرار نیست ذوق جوان‌ها ادامه‌دار باشد یا شاید فضایی باز شود و مردم به مسئولان بگویند دست مریزاد. وام ازدواج ده میلیونی زیر پایش خالی شد، به همین راحتی، خبری خوش که بند بود به میل بانکداران، خبری که خیلی زود میان زمین و هوا معلق شد.

فرآیند بی‌فرجام ماندن این خبر خوش، کوتاه بود؛ از 25 فروردین که مجلس مصوبه داد تا دیروز که رئیس شورای هماهنگی بانک‌ها، عبدالناصر همتی گفت: افزایش وام ازدواج از سه به ده میلیون تومان، با توجه به منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها عملیاتی نیست. او همچنین درگفت‌وگو با ایسنا این را نیز اضافه کرد که اگر قرار باشد سقف وام یکباره تا سه برابر رشد کند، به طور حتم میزان پرداخت به یک سوم کاهش می‌یابد و در نتیجه نه تنها کمکی به زوج‌ها نمی‌شود بلکه عده‌ای از این وام بهره‌مند می‌شوند و عده‌ای دیگر از آن محروم.

البته از زمانی که وام ازدواج مرسوم شده تا امروز همیشه دست عده‌ای به آن رسیده و عده‌ای از آن محروم مانده‌اند، آن هم به بهانه‌های واهی یا سنگ‌اندازی‌های بی‌مورد. در حالی که عده‌ای حتی تا چندبار موفق به دریافت وام شده‌اند، پس اگر پیش‌بینی همتی درست از کار دربیاید اتفاق عجیبی رخ نداده است.

داستان پرآب چشم وام ازدواج اما این‌بار، این است که مجلس افزایش سه برابری وام را به سیستم بانکی تکلیف کرده ولی خیلی زودتر از این که مصوبه مجلس به شورای نگهبان برود و قانون لازم‌الاجرا شود، مورد اعتراض سیستم بانکی قرار گرفته که نوید روزهای خوبی را نمی‌دهد.

کمبود منابع یا کمبودنمایی

25 فروردین پیش از آن که رای موافق 144 نماینده مجلس پای مصوبه افزایش وام ازدواج بنشیند این که این تصمیم به مذاق عده‌ای خوش نیست، مسلم بود مخصوصاً این که فرهاد دژپسند، معاون بودجه سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در مقام مخالف پشت تریبون ایستاد و گفت منابع قرض‌الحسنه موجود 4000 میلیارد تومان است که هزارمیلیارد آن به کمیته امداد و بهزیستی می‌رسد (برای اعطای وام‌های ضروری به مددجویان) و 3000 میلیارد تومان آن نیز به اعطای تسهیلات سه میلیون تومانی ازدواج.

البته در همان جلسه غلامرضا مصباحی مقدم، به عنوان نماینده پیشنهاددهنده این طرح ارقام دیگری را رو کرد که از توان مالی بانک‌ها و بنیه قابل اعتنای آنها در بخش قرض‌الحسنه حکایت داشت. او گفت طبق آمار بانک مرکزی، منابع قرض‌الحسنه 102 هزار میلیارد تومان است که 36 هزار میلیارد تومان آن پس‌انداز و 62 هزار میلیارد تومان آن جاری است بنابراین می‌توان از این محل وام ازدواج جوانان را از سه به ده میلیون ارتقا داد.

در واقع همان روز وجود نوعی تناقض یا تناقض‌گویی‌رو شد که گویی سیستم بانکی در پس آن قصد مخفی کردن منابع قرض‌الحسنه را دارد. جالب این که می‌دانیم بر اساس گزارش بانک مرکزی در پایان دی ماه 94 حجم سپرده‌های قرض‌الحسنه بانک‌ها نزدیک به 40 هزار میلیارد تومان بوده و باز براساس گزارش همین بانک، سالانه به‌طور میانگین یک میلیون مورد وام ازدواج سه میلیونی پرداخت می‌شود. این یعنی هر سال فقط 3000 میلیارد تومان از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها صرف پرداخت وام ازدواج می‌شود که اگر آن را با 2000 میلیارد تومانی که سالانه صرف وام‌های اشتغال مددجویان و بقیه وام‌های ضروری می‌شود، جمع کنیم سالانه کمتر از 6000 میلیارد تومان از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها صرف اعطای وام می‌شود و بقیه در اختیار بانک‌ها باقی می‌ماند.

مجلس وارد می‌شود

این چالش سال‌های متمادی است، این که منابع در اختیار بانک‌ها از محل حساب‌های قرض‌الحسنه تماما صرف تامین نیازهای مردم نمی‌شود و بناچار هر سال عده زیادی سال را با حسرت وام به پایان می‌رسانند. البته در غائله جدید وام ازدواج باید به این نکته توجه کرد که سیستم بانکی از ناکافی بودن منابع قرض‌الحسنه پس‌انداز خود حرف می‌زند و قصد ندارد از منابع قرض‌الحسنه جاری خود خرج کند در حالی که مجلس معتقد است وقت آن رسیده که منابع قرض‌الحسنه مربوط به حساب‌های جاری نیز برای وام ازدواج خرج شود.

محمدرضا پورابراهیمی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس به جام‌جم می‌گوید این خواسته به سیستم بانکی منتقل شده و اگر مصوبه مربوط به افزایش وام ازدواج مورد تأیید شورای نگهبان نیز قرار بگیرد و به قانونی لازم‌الاجرا تبدیل شود، همه مجبور به تمکین از آن هستند و مجلس نیز از توان نظارتی و قدرت مطالبه‌گری خود استفاده خواهد کرد.

این یعنی بارقه‌ای از امید برای افزایش سه برابری وام ازدواج، البته اگر جامه عمل بپوشد. در این میان برخی که امید چندانی به تمکین سیستم بانکی ندارند نیم‌نگاهی به سازمان اقتصاد اسلامی دارند تا بلکه بخشی از کم‌کاری بانک‌ها را پوشش دهند و پاسخگوی بخشی از متقاضیان وام ازدواج باشند. اما این نیز انگار امیدی واهی است چون عبدالله فرجی، مدیرعامل سازمان اقتصاد اسلامی به جام‌جم گفت که طبق مصوبه شورای پول و اعتبار حداکثر سقف وام‌های پرداختی صندوق‌ها پنج میلیون تومان است که حتی اگر با تصویب بانک مرکزی این سقف بالاتر برود، صندوق‌ها توان کافی برای پوشش‌دهی وام ازدواج را ندارند.

پس طبق این توضیحات تا اطلاع ثانوی نباید به این صندوق‌ها دل بست و باز شدن گره وام ازدواج را از آنها انتظار داشت.

مردم دل پُری دارند

اما مردم چه کنند، مردمی با کفش‌های آهنی به پا و گوش‌هایی پر از وعده و وعید، جوانانی که ازدواج کرده‌اند، به خواسته نظام لیبیک گفته‌اند، طبق توصیه‌های بزرگان از مخارج ازدواج نترسیده‌اند اما در پوست گردوی مضیقه مالی افتاده اند.

دیروز که گفته‌های همتی، رئیس شورای هماهنگی بانک‌ها منتشر شد، خیلی‌ها در سایت‌ها زیر لینک این خبر نظر گذاشتند که این دور از انصاف است که بانک‌ها زیر بار وام ده میلیونی نروند، عده‌ای نیز که عصبانی‌تر بودند نوشتند اگر فرزندان مسئولان نیز مانند مردم عادی درانتظار وام می‌نشستند خیلی از مشکلات دیده و حل می‌شد. حتی یکی از متقاضیان سال پیش وام ازدواج به ما گفت که بانک باید پنج میلیون تومان به او می‌داده ولی به بهانه نداشتن اعتبار، سه میلیون تومان به او پرداخته است.

بماند که همیشه روایت‌هایی از زد و بند در پرداخت وام ازدواج به گوش می‌رسد که برای شنوندگان مایه تاسف است. البته بخشی از گفته‌های روز گذشته همتی بیشتر موجب اعتراض مردم شد، این بخش که او پیشنهاد تغییر نرخ سود تسهیلات ازدواج را مطرح کرد و گفت به جای سود 4 درصد، سود مبادله‌ای از مردم گرفته شود یعنی سود 21 درصد.

معلوم است که داد هر شنونده‌ای از چنین پیشنهادی بلند می‌شود و شک نیست این بدترین پیشنهادی است که ممکن است به جوانان در آستانه ازدواج داده شود؛ جوانانی با دست‌های خالی، هزینه‌های سنگین پیش‌رو و حتما مشاغلی سست‌بنیان همچون تار عنکبوت. این که می‌گویند با حلوا حلوا کردن دهان شیرین نمی‌شود این روزها وصف حال جامعه ماست، از یک‌سو دم از ترویج ازدواج و هموار کردن مسیر آن زده می‌شود و از سوی دیگر کوچک‌ترین قدم در این جهت به بن بست می‌رسد. پس تا این تناقض رفع نشود ازدواج اندر خم همین کوچه باقی خواهد ماند.

مریم خباز

جامعه